

УИЛЯМ САРОЯН ГЕНИЯТ

Превод от английски: Нели Константинова, 1971

chitanka.info

Както си седях една вечер в заведението на Айзи, идва при мен някакъв млад гений в рипсени кадифени панталони и ми вика:

— Чух, че сте писател. Намислил съм една история — голям филм става от нея, само че ми трябва някой опитен да я напише. Щях и сам да си я направя, но нали трябва да си изкарвам хляба, а като се върна от работа, съм много уморен, за да пиша.

— Аз малко съм пийнал, но никога не съм толкова пиян или зает, че да не изслушам един колега — казвам. — Карай, разкажи ми я. Ако е хубава, ще я напиша и ще накараме Метро Голдуин Майер да направи от нея филм. За какво се разправя?

Ако са ви помествали разказ в някое държавно или каквото и да било списание, трябва да сте срещали всякакви хора с разни истории, от които стават големи филми. Светът гъмжи от хора с истории само за киното, но изглежда хората, които произвеждат филми, никога не са ги срещали, или пък ако са ги срещали, никога не са им позволявали да разкажат историите си, затова и филмовата продукция е на такова никакво равнище, макар филмите да са цветни и въпреки участието на звезди като Кларк Гейбъл, Джон Баримор, Норма Ширър и мнозина други. Хората, които произвеждат филми, просто не се помъчват да направят добър филм.

Само за една нощ при Айзи се разказват около осемдесет и седем хубави сценария, но нито един не е бивал някога филмиран.

Казах на момчето да ми разправи историята.

— От началото ли да почна? — попита той.

— Не е задължително — отвърнах. — Почни откъдето искаш. Почни от края и карай към началото. И седни, ако обичаш.

— Мерси, предпочитам да постоя.

— Можеш да говориш колкото си искаш.

— Нямам много за разправяне — каза той. — Идеята е такава. Искам, значи, да направя нещо. Няма цял живот да бъда чиновник, я? И отпътува с параход за Шанхай.

— Кой?

— Тоя приятел, Кларк Гейбъл — вика момчето.

— Аха, Кларк Гейбъл. Значи, той ще направи нещо. И какво?

— Като се качва на палубата, натъква се на момичето.

— Кое момиче?

— Джоун Крофорд.

— Аха, Джоун — викам. — И какво става?
— Влюбват се.
— Значи, момчето прави нещо?
— Не веднага. Чак накрая.
— Разбирам. Нещо особено става ли?
— Оженва се за момичето.
— Ами пари? Кой намира парите?
— Тя има. И тук е белята, я.
— Аха. Неудобно му е.
— Да, момчето не е някой мръсник, затуй не иска да се ожени за момичето, като разбира, че е богата.
— Защо?
— Смята, че не може да се ожени за богато момиче, дори да се обичат, затуй се скарват.
— Но сигурно само на шега. Нищо сериозно.
— Ужасно сериозно. Момичето е трябвало да се омъжи за някого, преди параходът да е стигнал в Шанхай, иначе нямало да наследи осемнайсетте милиона долара.
— Колко милиона долара? — питам.
— Осемнайсет.
— Мислиш ли, че стигат за всички практически нужди? — викам.
— Много прилична сума.
— Нищо работа всъщност. И какво става по-нататък?
— Ами, мъжът, който е сгоден за момичето, е банкер на средна възраст. Не изглежда кой знае как. И тя не иска да се омъжи за него. И тук ѝ се явява случай да направи нещо.
— Момчето ли?
— И като се скарват с момчето, тя му казва, че ще се омъжи за банкера, само за да го накара да я ревнува.
— Ето ти повод за истинско актьорско майсторство.
— Да, тъй че Капитанът замисля да устрои сватбата на кораба. И тук става много вълнуващо. Нещата се струпват едно след друго, в бърза последователност. Китайски пирати нападат кораба, а самият Китаец решава да се ожени за момичето, без брачни формалности, разбира се. Банкерът не прави нищо, защото е уплашен, но момичето

намразва Китаеца. Той е млад, образован китаец и говори по-добър английски от всички други на кораба.

— Тъй ли?

— Китаецът открива момичето в каютата и почва да я гони из стаята.

— Ужасна работа!

— И Китаецът още я гони из стаята, когато момчето разбива вратата. Двамата се сбиват. Китаецът поваля момчето по гръб, изважда кама и замахва да я забие?

— Къде?

— Право в сърцето. Момичето удря Китаеца със стол по главата.

— Това се казва любов!

— Междувременно на парахода се получава каблограма, в която нареждат на капитана да окове банкера във вериги заради страхотна кражба и двуженство.

— Просто две малки нарушения.

— И подозрение в убийство. Филмът завършва, като момчето целува момичето.

— Боже, какъв край!

— Как ви се струва? — попита той.

— Хубаво е.

— А достатъчно ли е вълнуващо?

— Просто дъхът ти спира, особено когато Китаецът я гони.

— Знаех, че ще ви хареса — каза той. — Мислех първо да напишете книга, а после да я продадем за филм.

— За бога, бих направил тази дребна работа, само че оня ден се отказах да пиша.

— Защо?

— Омръзна ми. Все едни и същи неща.

— Това е съвсем друго. Ами Китаецът? Изтокът срещу Запада.

— Въпреки това. Отказах се оня ден. Ти я напиши.

— Смятате ли, че ще отпечатат книгата?

— Ще са глупаци да не го сторят.

— А в какъв стил да пиша?

— О, не се грижи за стила. Просто напиши всичко на хартия тъй, както ти идва в главата, щом се върнеш от работа и ще видиш, че е съвсем стилно. И ще ти остане достатъчно за поне още два филма.

— Хич ме няма в граматиката — каза той.

— И мене. Но за това не се грижи. То ще бъде част от твоя стил, част от твоята оригиналност. Ти си гений, освен ако не съм в страшна грешка.

— Не, просто ми хрумват разни идеи за книги и за филми и толкова. Що идеи съм забравил — от тях можеха да излязат сумати книги и филми!

— Записвай ги — казах аз. — Не ги оставяй да се загубят. С всяка минута губиш пари.

— Имате ли молив? — попита той.

— Нямам, за съжаление — отвърнах. — Оня ден се отказах да пиша.

— За какъв дявол?

— Моите измислици не стават за кино — викам. — От време на време продавам по някой разказ за трийсет-четирийсет долара. Но идеи за филми не ми хрумват. По едно време си мислех, че скоро ще мога, но не стана и затова се отказах.

— Жалко! А на мен идеи за филми ми идват една през друга.

— Виждам и това, което трябва да сториш, е да ги запишеш на хартия. Сигурен съм, че ще станеш известен и богат за нищо и никакво време.

— Да ви разкажа ли каква друга идея за филм ми хрумна? — попита той.

— Джо — извиках аз. Джо дойде до масата. — Джо, ето ти тази монета — иди ми намери един молив.

Джо отиде при Айзи, Айзи потършува наоколо и намери един молив. Съвсем мъничък. Джо ми го донесе. Подадох молива на момчето.

— Слушай, Джордж, нямаш време за губене. Ето ти молив — и подострен, и всичко. Вземаш този молив, отиваш си в къщи и записваш всичко на хартия. Каква да е хартия. Линкълн е писал най-известните си речи върху гърба на пощенски плик.

Взе молива, но все още не си тръгваше.

— Мислех да не бързам тази вечер, а да почна утре.

— Не, така не бива — викам. — Отиваш си право в къщи и почваш да работиш, докато идеите ти са още пресни в главата.

— Добре — съгласи се той.

Сложи молива във вътрешния джоб на самото си, нахлупи си шапката до очите и се спусна по стълбите.

— Джо — извиках аз, — донеси ми три бири.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.